

ประโยค ๑-๒
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ตทา พาราณสีราชา อตถิ นุ โข เม กายกมุมาทิสู โกจิ โทโสติ ปจจเวกชนุโต
 อตตโน อรุจจนกั กิณฺจิ กมฺมํ อทิสฺวา อตตโน วชฺชนนาม อตตโน น ปณฺณายติ ปเรสํ
 ปณฺณายติ นาครานํ ปรีคคณฺหิสฺสามีติ จินฺเตตฺวา สายํ อณฺณาตกเวเสน นิภฺขมิตฺวา
 สายมาสํ ภูณฺชิตฺวา นิสินฺนมนฺุสฺสานํ กถาสลฺลาโป นาม นานปฺปการโก โทติ สจาทํ อธฺมเมณ
 รชฺชํ การเมมิ ปาเปณ อธฺมมิกฺรณฺญา ทณฺฺพฬิอาทิตฺติ ทตฺมทาติ วภฺชนฺติ สเจ ธฺมเมณ
 การเมมิ ทิฆายโก โน โทตุ ราชาทิอาทินิ วตฺวา มม คณฺเ กเถสฺสนฺตีติ เตสํ เตสํ เคทานํ
 ภิตฺติอนฺุสาเรน วิจฺริ ๑ ตสฺมึ ชเนน อุมฺมงฺคโจรา ทฺวิหนํ เคทานํ อนฺุตเร อุมฺมงฺคํ ภินฺุหนฺติ
 เอกอุมฺมงฺคเณว เทว เคทานิ ปวิสฺนตฺถาย ๑ ราชา เต ทิสฺวา เคหฺจฉายาย อฏฺฐาสิ ๑
 เตสํ อุมฺมงฺคํ ภินฺุทิตฺวา เคทํ ปวิสิตฺวา ภณฺุทานํ โอลอกนกาเล มาณโว ปพฺุชฺฉิตฺวา ตํ
 มนฺุตํ สชฺฉณายนฺุโต ขณฺุสิ ขณฺุสิ กิการณฺา ขณฺุสิ อหํปิ ตํ ชานามิ ชานามิตี อาท ๑
 เต ตํ สุตฺวา อิมินา กิรมฺห ฆาตา อิทานิ โน นาเสสฺสตีติ นีวตฺถวตฺถานิปี ฉชฺุเจตฺวา
 ภิตฺตา สมฺมุขสมฺมุขภูจฺาเนเนว ปลาयीสุ ๑ ราชา เต ปลายนฺุเต ทิสฺวา อิตฺรสฺส จ มนฺุตํ
 สชฺฉณายนฺุตสฺส สทฺทํ สุตฺวา นาครานํ ปรีคคณฺุทิตฺวา นีเวสนํ ปาวิสิ วิภาตาย ปน รตฺติยา
 ปาโต ว เอกํ ปฺริสํ ปกฺโกสิตฺวา อาท คจฺฉ ภณฺุ อสฺกวีถิยํ อสฺกสฺมึ นาม เคเท อุมฺมงฺโค
 ภินฺุโน ตตฺถ ตกฺกสิลโต สิปปํ อุกคณฺุทิตฺวา อาคตมาณโว อตฺถิ ตํ อาเนหิติ ๑
 (ธมฺมปทฺฐจกถาย ทฺุติโย ภาโค/หน้า ๘๕-๘๕)

แปล โดยอรรถ

๒. เอกสมัยี หิ สมเย สตุถา ราชคเห วุตถวสโส อหุฒมาสจฺจเยน จาริกํ ปกฺกมิสฺสามีติ ภิกฺขุณฺ อารโจะเปสิ ฯ วุตตํ กิเรตํ พุทฺธานํ ภิกฺขุหิ สหุธี จาริกํ จริตฺกามาณํ เอวํ ภิกฺขุ อตฺตโน ปตฺตปจฺนจิวรรณนาหิณิ กตฺวา สุขํ คมฺมสฺสนฺตีติ อิทานิ อหุฒมาสจฺจเยน จาริกํ ปกฺกมิสฺสามีติ ภิกฺขุณฺ อารโจะปนํ ฯ ภิกฺขุสุ ปน อตฺตโน ปตฺตปจฺนาหิณิ กโรนฺเตสุ มหากสฺสปตฺเตโรปิ จิวฺรานิ โหวํ ๑ ภิกฺขุ อฺชฌายีสุ เตโร กสฺมา จิวฺรานิ โหวติ อิมสฺมีนคเร อนฺโต จ พหิ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺเฏโย วสนฺติ ตตฺถ เย เตรสฺส น ฌาตกา เต อฺปฏฺฐจกา เย น อฺปฏฺฐจกา เต ฌาตกา เตรสฺส จตฺุหิ ปจฺจเยหิ สมฺมานํ สกฺกาโร กโรนฺติ เอตฺตํ อฺปการํ ปหาย เอส กทํ คมฺมสฺสติ สเจปิ คจฺเจยฺย มาปมาทกนฺทรโต ปรัน น คจฺฉิสฺสตีติ ฯ สตุถา กิร ยํ กนฺทรํ ปตฺวา ปุณฺ นิวตฺเตตฺตพฺพยฺตฺตเก ภิกฺขุ ตฺวมเห อิตฺโต ปฏฺฐินิวตฺตถ มา ปมชฺชิตฺถาติ วเทติ สา มาปมาทกนฺทราติ วุจฺจติ ตํ สนฺธาเยตํ วุตตํ ฯ สตุถาปิ จาริกํ ปกฺกมฺนฺโต จินฺเตสิ อิมสฺมีนคเร อนฺโต จ พหิ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺเฏโย วสนฺติ มนุสฺसानํ มงฺคลามงฺคฺลจฺ्ञาเนสุ ภิกฺขุหิ กนฺตพฺพํ โหติ น สกฺกา วิหารํ ตฺวจฺฉํ กาทํ กิณฺहु โข นิวตฺตาเปสฺสามีติ ฯ อถสฺส เอตทโหสิ ๑ กสฺสปสฺส เจเต มนุสฺสา ฌาตกา จ อฺปฏฺฐจกา จ กสฺสป นิวตฺเตตฺตํ วฏฺฐตีติ ฯ โส เตรํ อาท กสฺสป น สกฺกา วิหารํ ตฺวจฺฉํ กาทํ มนุสฺसानํ มงฺคลามงฺคฺลจฺ्ञาเนสุ ภิกฺขุหิ อตฺถโถ โหติ ตฺวํ อตฺตโน ปริสาย สหุธี นิวตฺตสฺสูติ ฯ (ธมฺมปทฺฐกถาย จตฺตุโถ ภาโค/หน้า ๕๕ - ๕๖)

—❖❖❖—

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑-๒ แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ในกาลนั้น อ.พระราชาผู้เป็นใหญ่ในพระนครชื่อว่าพาราณสี ทรงพิจารณาว่า อ.โทษอะไร ๆ ในกรรม ท. มีกายกรรมเป็นต้น ของเรา มีอยู่หรือหนอแล ดังนี้ ไม่ทรงเห็นแล้ว ซึ่งกรรมอะไร ๆ อันไม่เป็นเหตุพอพระทัย ของพระองค์ ทรงดำริแล้วว่า ชื่อ อ.โทษ ของตน ย่อมไม่ปรากฏแก่ตน ย่อมปรากฏแก่ชน ท. เหล่าอื่น อ.เรา จักถือเอารอบ (ซึ่งความเป็นไปทั่ว) แห่งชนผู้อยู่ในพระนคร ท. ดังนี้ เสด็จออกแล้วด้วยเพศอันใคร ๆ ไม่รู้แล้ว ในเวลาเย็น ทรงดำริแล้วว่า ชื่อ อ. การเจรจา ด้วยวาจาเป็นเครื่องกล่าว ของมนุษย์ผู้นั่งบริโภคแล้วซึ่งอาหารอันตน ฟังกินในเวลาเย็น ท. เป็นสภาพมีประการต่าง ๆ ย่อมเป็น ถ้าว่า อ.เรา ยังบุคคลให้กระทำอยู่ ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา โดยอุบายอันไม่เป็นธรรมไซ้ อ.มนุษย์ ท. จักกล่าวว่า อ.เรา ท. เป็นผู้อันพระราชาผู้ตั้งอยู่แล้วในอุบายอันไม่เป็นธรรม ผู้เลวทราม เบียดเบียนแล้ว ด้วยกรรม ท. มีอาชญาและพลีเป็นต้น ย่อมเป็น ดังนี้ ถ้าว่า อ.เรา ยังบุคคลให้กระทำอยู่ (ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา) โดยธรรมไซ้ อ.ชน ท. กล่าวแล้วซึ่งคำ ท. มีคำว่า อ.พระราชา ของเรา ท. จงเป็นผู้มีพระชนมายุยืน จงเป็น ดังนี้เป็นต้น จักกล่าวซึ่งคุณของเรา ดังนี้ เสด็จเที่ยวไปแล้ว ตามแนวของฝา ของเรือน ท. เหล่านั้น ๆ ๑ ในขณะนั้น อ.โจรผู้ซูดซึ่งอุโมงค์ ท. ย่อมทำลายซึ่งอุโมงค์ ในระหว่างแห่งเรือน ท. สอง เพื่อประโยชน์แก่การเข้าไป สู่เรือน ท. สอง โดยอุโมงค์เดียวกันนั้นเที่ยว ๑ อ.พระราชา ทอดพระเนตรเห็นแล้ว ซึ่งโจร ท. เหล่านั้น ได้ประทับยืนอยู่แล้ว ในเงาแห่งเรือน ๑ อ.มาณพ ตื่นแล้ว เมื่อสาธยายซึ่งมนต์นั้น กล่าวแล้วว่า อ.ท่าน ย่อมพยายาม อ.ท่าน ย่อมพยายาม อ.ท่าน ย่อมพยายาม เพราะเหตุอะไร แม้ อ.เรา รู้อยู่ อ.เรา รู้อยู่ ซึ่งเหตุนั้น ดังนี้ ในกาลเป็นที่ทำลายซึ่งอุโมงค์แล้วจึงเข้าไปสู่เรือนแล้วจึงแลดูซึ่งภักษะ ท. แห่งโจร ท. เหล่านั้น ๑ อ.โจร ท. เหล่านั้น ฟังแล้วซึ่งมนต์นั้น กล่าวแล้วว่า ได้ยินว่า อ.เรา ท. เป็นผู้อันมาณพนี้รู้แล้ว ย่อมเป็น อ.มาณพ นี้ จักยังเรา ท. ให้ฉิบหาย ในกาลนี้ ดังนี้ ทั้งแล้วแม้ซึ่งผ้าอันตนนุ่งแล้ว ท. กล่าวแล้ว หนีไปแล้ว โดยที่มีหน้าพร้อมและมีหน้าพร้อมนั้นเที่ยว ๑ อ.พระราชา ทอดพระเนตรเห็นแล้วซึ่งโจร ท. เหล่านั้น ผู้หนีไปอยู่ด้วย ทรงสดับแล้วซึ่งเสียง

ของมาณพนอกนี้ ผู้สาธยายอยู่ซึ่งมนต์ด้วย ทรงถือเอารอบแล้ว (ซึ่งความเป็นไปทั่ว) แห่งชนผู้
อยู่ในพระนคร ท. ได้เสด็จเข้าไปแล้วสู่พระนิเวศน์ ก็ ครั้นเมื่อราตรีสว่างแล้ว อ.พระราชา
ทรงเรียกแล้ว ซึ่งบุรุษผู้หนึ่ง แต่เข้าเทียบ ตรัสแล้วว่า แน่พนาย อ.เจ้า จงไป อ.อุโมงค์ ในเรือน
ชื่อโน้น ในถนนชื่อโน้น อันโจร ท. ทำลายแล้ว อ.มาณพผู้เรียนเอาซึ่งศิลปะจากเมืองตักกสิลา
แล้วจึงมาแล้ว มีอยู่ ในเรือนนั้น อ.เจ้า จงนำมาซึ่งมาณพนั้น ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ก็สมัยหนึ่ง พระบรมศาสดา เสด็จจำพรรษาอยู่ในพระนครราชคฤห์ รับสั่งให้บอก
ภิกษุทั้งหลายว่า โดยล่วงไปครึ่งเดือน เราจักหลีกไปสู่ที่จาริก ฯ นัยว่า การรับสั่งให้บอกพวกภิกษุ
ว่า บัดนี้ โดยล่วงไปครึ่งเดือน เราจักหลีกไปสู่ที่จาริก ดังนี้ ด้วยพระประสงค์ว่า พวกภิกษุจักทำ
การระบมบาตรและย้อมจีวรเป็นต้นของตนแล้วไป ได้สะดวก ด้วยอาการอย่างนี้ อันนี้เป็นธรรมเนียม
ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้มีพระประสงค์จะเสด็จเที่ยวจาริกไปพร้อมกับพวกภิกษุ ฯ ก็เมื่อพวก
ภิกษุกระทำการระบมบาตรและย้อมจีวรเป็นต้นของตนอยู่ แม้พระมหากัสสปะเถระ
ก็ชักจิวรทั้งหลายแล้ว ฯ ภิกษุทั้งหลาย ยกโทษว่า เพราะเหตุไร พระเถระ จึงชักจิวรทั้งหลาย
มนุษย์ ๑๘ โกฏิ อยู่ภายในและภายนอก ในพระนครนี้ ในจำนวนมนุษย์เหล่านั้น ผู้ที่มีโชฎฐาติ
ก็เป็นอุปัฏฐาก ผู้ที่มีโชฎฐาก ก็เป็นญาติของพระเถระ มนุษย์เหล่านั้นทำสัมมานะสักการะ
พระเถระด้วยปัจจัย ๔ พระเถระนี้ จักละอุปการะประมาณเท่านี้ไปไหนได้ แม้หากจะพึงไป
ก็จักไปไม่เลยชอกมาปมาทะ ฯ นัยว่า พระบรมศาสดาเสด็จถึงชอกโคแล้ว ย่อมตรัสบอกภิกษุ
ทั้งหลาย ผู้สมควรจะพึงให้กลับอีกว่า เธอทั้งหลาย จงกลับแต่ที่นี้ อย่าประมาท ชอกนั้นเขาเรียก
กันว่า ชอกมาปมาทะ ภิกษุทั้งหลาย กล่าวคำนี้ หมายถึงชอกนั้น ฯ แม้พระบรมศาสดา
เมื่อเสด็จไปสู่ที่จาริก ทรงพระดำริว่า มนุษย์ ๑๘ โกฏิ อยู่ ภายในและภายนอก ในพระนครนี้
ภิกษุทั้งหลาย จำต้องไปในที่ทำการมุงคละและอวมงคละของพวกมนุษย์ทั้งหลาย เราไม่อาจทำวิหาร
ให้ว่างเปล่าได้ เราจักให้ใครหนอแลกลับ ฯ ลำดับนั้น พระองค์ได้ทรงมีพระดำริตั้งนี้ว่า ก็ มนุษย์
เหล่านี้ เป็นทั้งญาติ เป็นทั้งอุปัฏฐากของกัสสปะ ควรให้กัสสปะกลับ ฯ พระบรมศาสดาตรัสกะ
พระเถระว่า กัสสปะ เราไม่อาจทำวิหารให้ว่างเปล่าได้ มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีความต้องการ
ภิกษุทั้งหลาย ในที่ทำการมุงคละและอวมงคละ เธอจงกลับ พร้อมบริษัของตนเถิด ฯ

พระเทพมุนี ธรรมรัตโน วัดปากน้ำ
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.